

C Segus 37. N° 4

95

HET DORP WADDINXVEEN

Tijdschrift van het

HISTORISCH GENOOTSCHAP WADDINXVEEN

C O L O F O N

'Het dorp Waddinxveen' is een uitgave van het "Historisch Genootschap Waddinxveen", opgericht 20 april 1993.

ISSN nummer: 0929-3051

Drukwerk: HOWA-PRINT Offsetdrukkerij Waddinxveen

Gironummer 6494844

Bankrelatie: Rabobank Waddinxveen nummer 3668.01.155
Gironummer Rabobank 79138

Oplage: 450 Losse nummers f 5,00

© Overnemen van artikelen of gedeelte(n) van artikelen mag alleen met schriftelijke toestemming van de redactie en de auteurs.

B E S T U U R

Voorzitter:
M. Kraaijestein

Vice-voorzitter:
J.D. Geel

Secretariaat:
C.J.Th. de Jong-Steenland
Souburghlaan 22
2741 EL Waddinxveen
tel. 0182 - 615698

Penningmeester / ledenadministratie:
H. Smid
Heuvelhof 29
2742 AW Waddinxveen
tel. 0182 - 614051

R E D A C T I E

C.J.Th. de Jong-Steenland
C. Verlooi

J. Radstaat
J. Versluis

I N H O U D S O P G A V E

Ziekenzorg in Waddinxveen - A. van Veen	114
Vijftig jaar bevrijd - J. Radstaat	122
Een reisje met de Volharding - C. Verlooi	129
Verhalen uit 't Regthuijs - J.D. Geel	133
Van het bestuur	134
Dorpsgenoten	135

ZIEKENZORG IN WADDINXVEEN

Van 'Groene Kruis' tot 'Ziekenzorg'

A. van Veen

Inleiding

In het vorige nummer van dit blad heeft u een artikel kunnen lezen van de heer C. Verlooij over de Vereniging 'Ziekenzorg' 1904 - 1958.

Ik heb dat artikel met meer dan de gebruikelijke belangstelling gelezen, omdat ik van dezelfde vereniging die hij beschrijft ruim 27 jaar secretaris ben geweest. Van 1961 tot einde 1988. Behalve dat ik uit de latere jaren veel informatie heb, goeddeels door mijzelf vastgelegd of in mijn geheugen bewaard, bezit ik juist uit de éérste jaren van de vereniging heel interessante en ook amusante gegevens. In de vorm van een handgeschreven Notulenboek vanaf de oprichting, waarin Bestuurs- en Algemene Vergaderingen, is alles uiterst nauwkeurig en gedetailleerd vastgelegd.

Ik zal de gegevens die de heer Verlooij verstrekt heeft, niet herhalen, al is hier en daar een kleine correctie en/of nadere detaillering voor een goed begrip wel nuttig.

Twee verenigingen

Er moet eerst iets worden rechtgezet over de naam van de vereniging. Misschien kunnen we wel spreken van twee verenigingen. Maar dat zal later blijken. Eerst wat gegevens omtrent de oprichting. Op 18 februari 1903 vergaderden ten huize van een zekere 'Vermeulen' een aantal personen, daartoe uitgenodigd door de beide Waddinxveense huisartsen, de doktoren Bruins Slot en Blanken. De vergadering wordt voorgezeten door dokter Blanken, dokter Bruins Slot heeft gemeld verhinderd te zijn. Door de artsen wordt voorgesteld te Waddinxveen een afdeling te stichten van de 'Zuid-Hollandse Vereniging Het Groene Kruis'. Deze is aangesloten bij de landelijke Vereniging

'Het Groene Kruis'. Na het nodige heen en weer gepraat wordt er niets anders besloten dan op 4 maart 1903 weer bijeen te komen. Wellicht wilde men de mening van dokter Bruins Slot horen. Op die 4e maart is dokter Bruins Slot aanwezig maar nu is dokter Blanken verhinderd.

De oprichting

Bij genoemde heer Vermeulen is blijkbaar flinke plaatsruimte, er zijn n.l. niet minder dan 49 personen aanwezig! Een adres van genoemde Vermeulen staat nergens in de verslagen vermeld, maar het blijkt wel dat hij 'aan de brug' woont. De 49 aanwezigen besluiten eenstemmig tot oprichting van genoemde 'afdeling'. Tevens blijkt dat er in de tijd die is verlopen tussen 18/2 en 4/3 nogal wat propaganda is gevoerd voor de nog niet eens bestaande vereniging: Er wordt gemeld dat zich al 120 leden hebben aangemeld. De bestuursleden worden gekozen in een 'vrije stemming'. De doktoren zullen adviseurs zijn, zo wordt besloten. De artsen waren overigens geen kandidaat. Op 27 maart 1903 worden de bestuursposten verdeeld. Het is aan het voortreffelijke handschrift van de secretaris H.D. van de Weerdt te danken dat de oude documenten zo goed leesbaar zijn.

De aanlooperperiode

Er is die eerste tijd na de oprichting heel veel te regelen en vast te stellen, want het tempo van eens in de 2 à 3 weken vergaderen wordt nog wel enkele jaren volgehouden. Het bestuur heeft het dan ook erg druk. Het is immers de bedoeling 'hulp te bieden bij thuis verpleegde zieken (vrijwel uitsluitend t.b.c.-lijders, toen volksziekte nr 1!) door het beschikbaar stellen van verplegingsmaterialen'. De

De
Vergadering 10 Febr. 1903

3 avonds 8 uur
- Terhuse van Vermeulen.

Deze vergadering was op uitnodiging van de Heer Doctor Bruij-slot en Blanke alhier met het doel een afdeling van het Groene Kruis te stichten. De vergadering werd geleid en geopend door Dr Blanke. Dr Bruij-slot was verhinderd de vergadering bij te wonen.

Dr Blanke zette breedvoerig uit een het doel en nut van zulk een afdeling, na verschillende besprekingen werd voorloopig besloten om hier een afdeling op te richten; maar aangezien het later uur werd besloten 4 maart weder te vergaderen en dan een afdeling vast te stellen. Na een woord van dank aan de belangstellende sloot Dr Blanke de vergadering.

Vergadering 4 Maart 1903

Terhuse van Vermeulen 3 avonds 8 uur

Deze vergadering werd geleid en geopend door Dr Bruij-slot. Dr Blanke was verhinderd de vergadering bij te wonen. Deze vergadering werd door 49 personen bijgewoond. Na werd met algemeene stemmen besloten een afdeling van het Groene Kruis vast te stellen aanvankelijk met ruim 120 leden.

WETENSCHAP

HELPT ONS DE TUBERCULOSE BESTAANDEN

**GOED ZOO MOEDER!
LAAT JE KINDEREN ONDERZOEKEN
VÓÓR HET TE LAAT IS. □ □ □**

gezinnen beschikten in die tijd beslist niet over de mogelijkheden de patiënt thuis enigszins redelijke verzorging te bieden. In verreweg de meeste gevallen had men daar het geld niet voor.

Er worden op die vergadering van 27/3 twee belangrijke besluiten genomen:

1. het drukken van een Reglement.
2. het bestellen van 'materiaal'.

Deze eerste lijst wil ik u niet onthouden.

Hij vermeldt:

- 6 stuks hospitaallinnen, zwart,
- 3 mannelijke (sic) urineflessen,
- 3 windkussens, zwart,
- 3 irrigatoren, compleet,
- 1 ziekenstoel,
- 6 glycerinespuitjes à 10 gram,
- 2 ijszakken, voor de hals.

Verder zal prijs worden gevraagd bij de fa. Maini te Amsterdam voor 1 groot ledikant en 1 kinderledikant en bij de fa. Glasbeek te Waddinxveen voor 2 kroepketels. Tenslotte zal bij plaatselijke leveranciers prijsopgave worden gevraagd voor de vervaardiging van 3 driedelige 'tochtschermen'. Ook wordt nog besloten raambiljetten te laten drukken met het advies water en melk vóór het gebruik te koken. (ter toelichting: koeien waren toen nogal eens met t.b.c. besmet en... Waddinxveen had (nog) geen waterleiding!).

Magazijn en magazijnmeester

Dat het bericht van de oprichting van de 'afdeling' en van de enorme voortvarendheid van de bestuurders in het dorp was doorgedrongen, moge blijken uit het feit dat er nu, amper een maand na de oprichting, al sollicitaties binnen waren voor de functie van 'magazijnmeester' voor het dus nog niet bestaande magazijn. Op 7 april wordt er zelfs al iemand aangesteld, n.l. de heer H. Slinger, tegen een honorarium van f 30,= per jaar. Wel wordt vastgesteld dat deze magazijnmeester uitsluitend mag werken op aangeven van de doktoren, die daartoe zullen worden voorzien van 'bonboekjes'.

De leden kunnen zich dan met een uitgeschreven bon melden bij de magazijnmeester. Maar men moet zich wel eerst opgeven als lid en dus wordt ook besloten een circulaire 'met intekenbiljet' te laten maken ter verspreiding onder de bevolking. De heer Van der Mast wordt 'benoemd' om langs de deuren te gaan om de circulaire af te geven en die later weer op te halen.

De Geestelijkheid

Alles wordt zeer professioneel opgezet. Er wordt besloten (ten behoeve van de ledenwerving) om ook de 'geestelijkheid' in te schakelen, n.l. de predikanten Van der Pot, Van der Wal en De Groot en de pastoor. Alle vier melden binnen een week graag hun medewerking te zullen geven.

Van tochtschermen, kroepketels en een ijskist

We zijn nog steeds amper een maand na de oprichting. Van contributie is nog niet eens gesproken, en de bestellingen vliegen de deur al uit. De fa. Dijs mag de tochtschermen maken en de fa. Glasbeek de kroepketels. De heer Alblas, penningmeester, wordt naar Bodegraven gestuurd om een 'ijskist' te gaan bezichtigen. Hij krijgt opdracht het gevaarte te tekenen met alle maten erbij. Menige vereniging zou jaloers kunnen zijn op een zo grote hoeveelheid activiteiten in de eerste weken van het bestaan.

Brug of Dorp?

In het reeds genoemde reglement der vereniging staat dat er twee maal per jaar een Algemene Vergadering moet worden gehouden in mei en in november, beurte- lings 'aan de brug' en 'aan het dorp'. Wanneer wordt besloten op 6 mei 1905 een Algemene Vergadering te houden, levert dat een probleem op. Aan het dorp zou er alleen maar vergaderd kunnen worden 'bij de heer Niekerk', evenwel is zijn etablissement maar op maximaal 30 personen berekend. Dus wordt besloten

zich voorlopig van het Reglement niets aan te trekken en maar weer te vergaderen bij de heer Vermeulen, waar wel minstens 60 personen een plaats kunnen vinden.

De heer Van der Mast, reeds genoemd als rondbrenger van circulaires, wordt nu belast met het bezorgen van de 'convercaties'.

Erkenning

Maar voor het zover is komt eerst de mededeling dat bericht is ontvangen van de provinciale vereniging Het Groene Kruis (hierna te noemen PV), dat de Waddinxveense vereniging door deze PV is 'erkend' en dus voortaan door het leven zal kunnen gaan als 'Afdeling Waddinxveen van de Provinciale Vereniging Het Groene Kruis'. Een mondvol, maar in de praktijk zal het wel worden: 'Het Groene Kruis Waddinxveen'. Ook wordt meegegeeld dat het Waddinxveense Reglement is goedgekeurd. Maar... Waddinxveen is helemaal niet zo blij! De voorzitter wijst er namelijk op dat die 'erkenning' geld gaat kosten! Wat een ontdekking en ont-nuchtering! Een kwartje per lid per jaar. Hij vindt dat nogal wat bij een contributie van f 1,50 per lid per jaar. Om de schrik er in te jagen past de voorzitter een drogreden toe. Hij houdt de medebestuurders voor dat bij stijgend ledental - en dat is toch wel de bedoeling - de 'afdracht' steeds hoger en de 'erkenning' dus steeds duurder voor de vereniging wordt, voor het gemak vergetende (?) dat meer leden ook hogere contributie-opbrengst betekent. Dokter Blanken ziet de bui hangen en doet een hartstochtelijk beroep op het bestuur om die 'erkenning' en 'aansluiting' inclusief de 'hoge afdracht' maar te accepteren.

Goede of slechte materialen, vacatiekolonie en kleeren

Er zijn nog meer kwalijke berichten. Het toch vrij nieuwe hospitaallinnen (van de fa. Maini) blijkt 'slecht' en ook de ondersteken 'vallen niet mee'. Jammer,

maar er blijken gelukkig nog legio leveranciers van dergelijke materialen te zijn, met hopelijk betere spullen.

Dat men enerzijds de knip zoveel mogelijk gesloten wenst te houden, maar anderzijds toch in voorkomende gevallen in de beurs blijkt te willen tasten, moet toch ook worden vermeld. Besloten wordt namelijk een 'jongetje' naar een gezondheidskolonie 'van de heer A.F. Meijer' te zenden. Vermeld wordt dat het knaapje op 12 mei te Dordrecht 'in ontvangst wordt genomen' en 'aangezien het jongetje niet is voorzien van kleeren' wordt besloten hiervoor te zorgen. In het onderhavige geval was het uiteraard volstrekt onmogelijk de ouders hiervoor te laten opdraaien.

Eigen opleiding?

Helemaal merkwaardig wordt de situatie wat de financiën betreft, als een bestuurslid naar de Algemene Vergadering van de PV is geweest en met de mededeling terug komt dat bij een totaal provinciaal ledenbestand van 6.000 (à f 0,25 per lid per jaar 'afdracht', dus een totaal aan jaarinkomsten van f 1.500,=) er een batig saldo is van f 1.000,=. Daarvan wordt men in Den Haag overmoedig en men vindt het de moeite waard en verantwoord een 'eigen verpleegstersopleiding' op te zetten. Als dat maar goed gaat!

Van drinkwater en Gouwewater

Dat het bestuur in het dorp de ogen goed de kost geeft en zich bij veel wel en wee betrokken voelt, blijkt wel uit de mededeling dat bij de fa. Dijs (u weet wel, die immers de tochtschermen mocht maken) per 30 personeelsleden per dag slechts 2 emmers drinkwater beschikbaar worden gesteld. En tochtschermen maken maakt dorstig en daarin moet toch worden voorzien. Nu betekenen die twee emmers water dat er per dag per man ca. 650 à 700 ml. (dus ongeveer een wijnfles vol, maar dan met water) beschikbaar is. Naar de kraan lopen kunnen de dorstige werknemers niet, want er is geen waterleiding.

Overigens zal wel bekend zijn, dat destijds nog de 'werklieden' 's morgens in alle vroegte naar hun werk gingen voorzien van een katoenen zak, waarin zich niet alleen de boterhammen voor het twaalfuurtje bevonden, maar eveneens een blauw geëmailleerd kruikje met beugelsluiting, gevuld met koude thee.

Wat is er toch een bewogenheid in het bestuur. Als iemand zo maar pardoos in het water loopt, moet die er toch uitgehaald kunnen worden. Dat doe je bijvoorbeeld met een 'dreg'. Er blijkt bekend te zijn dat er zich in het dorp een aantal dreggen bevindt, maar niemand van de bestuursleden kan vertellen waar. Ze bedenken een oplossing: de gemeente moet maar zorgen dat er 'bordjes' komen, die aangeven 'waar de dreggen zijn te vinden'. Raakt er iemand te water, dan wordt het wel een ingewikkelde procedure: een eventuele ooggetuige of voorbijganger moet eerst op zoek gaan naar een 'bordje' om daarvan af te lezen waar hij een dreg kan gaan halen. Als de drenkeling maar zo lang het hoofd boven water kan houden!

Te weinig drinkwater tijdens het werk, of te veel Gouwewater om lang in te verblijven, kunnen beide een gezondheidsprobleem opleveren. De ontknoping is nog gemakkelijker. Er komt een bemoeidigend bericht van de gemeente: 'We weten zelf niet waar de dreggen zijn, maar we gaan op zoek'!

IJs bij de Kerk

De ijskist, waarvoor zoals reeds gemeld de heer Alblas naar Bodegraven reisde, wordt besteld voor de som van f 60,-. De vraag is alleen: waar moet die blijven? Besloten wordt aan de kerkvoogdij van de Hervormde Kerk te vragen of de kist op het terrein van de kerk tegen de westzijde van het gebouw mag worden geplaatst.

P.V. en Hoofdbestuur, nodig of niet ?

Op 20 oktober 1903 is de vereniging, amper 7 maanden oud, al erkend en aan-

gesloten bij wat men hier steeds noemt 'Het Hoofdbestuur'. 'Afscheiden van het Hoofdbestuur', stelt het bestuur voor, maar een beslissing wil men uitstellen tot de twee doktoren er bij zijn. Twee dagen later komt men weer bijeen. De doktoren blijken fel tegen 'afscheiding' te zijn. 'Als alle afdelingen er zo over zouden denken, zou er nooit iets goeds tot stand komen', is hun oordeel. En ziedaar, het bestuur gaat overstag, het voorstel wordt teruggenomen.

Moelijke schoolartsen?

Het hoofdbestuur, dus de PV, laat meteen merken actief bezig te willen zijn. Er komt een voorstel tot de aanstelling van 'schoolartsen ten plattelande'. Waarom ook niet? Maar op de tweede Algemene Vergadering van de Waddinxveense vereniging wordt dit voorstel gewikt en gewogen. En dan blijkt dat men erg bang is dat schoolartsen 'veel moeilijkheden zullen meebrengen, vooral ten plattelande'. Jaja, zo staat het letterlijk in de notulen! Een wonderlijke uitspraak voor hen die juist zouden moeten menen dat schoolartsen veel moeilijkheden zouden kunnen bestrijden of wegnemen.

Verpleeghuis

Maar het eigen bestuur weet ook van wanten. Aan de vele reeds in vorige vergaderingen gedane voorstellen worden er weer twee toegevoegd: 'het stichten van een eigen vacantiëkolonie en eventueel zelfs een eigen verpleeghuis'. De vergadering neemt ze zeer serieus en zonder slag of stoot gaat men unaniem accoord. Een vacantiëkolonie moet er komen en een verpleeghuis!

De zuster

Intussen heeft men geen eigen zuster, die toch heel belangrijk werk zou kunnen doen, werk dat zeker zou passen in de eerste doelstellingen van de vereniging, n.l. het vergemakkelijken van verpleging thuis. Gelukkig dat men nog niet heeft gebroken met 'het hoofdbestuur'. Er

blijkt gebruik te kunnen worden gemaakt van een zuster die beschikbaar wordt gesteld door de PV. En van de 75 ct per 'verpleegbeurt' dat dit moet kosten, behoeft de plaatselijke afdeling maar 25 ct te betalen, de rest is voor rekening van het 'hoofdbestuur'. Van de afdracht komt dan toch weer een deel ten goede van het plaatselijke werk. Maar nog is het bestuur niet tevreden. De afdracht van 25 ct per lid per jaar is veel te veel. Dat moet 15 ct worden, meent men.

Men besluit een spreker van het hoofdbestuur te ontbieden die de voordelen van het aangesloten zijn maar eens moet komen uitleggen. En, o wonder!, voor een dergelijke spreekbeurt heeft men zelfs f 50,= over. Dat staat n.b. gelijk aan de afdracht van de helft van het aantal leden!

De materialen

Het is niet alleen het 'hoofdbestuur' dat aan de financiën en daarmee aan de goedmoedsrust van de bestuursleden knaagt. De vereniging bestaat amper 7 maanden of er wordt steen en been geklaagd over de 'uitermate ruwe behandeling' van de uitgeleende spullen. Een bed, enkele maanden geleden nog splinternieuw, blijkt rijp voor de schroothoop!

Het bestuur maakt zich voorts zorgen over het overschrijden van de leentermijn. Er worden dus 'aanmaningskaarten' gedrukt, waarop zeker niet ten overvloede zal worden vermeld dat de goederen in behoorlijke staat en op tijd dienen te worden teruggegeven.

Overigens is het eerste boekjaar 1903 een succesvol jaar, met een batig saldo van niet minder dan f 20,72. Dit overschot is echter geen buitensporige weelde, want mede door het reeds vermelde 'ruwe gebruik' is er aan van alles gebrek. Vooral windkussens en hospitaallinnen blijken aan enorme slijtage onderhevig. En de rekeningen 'vallen bar tegen'. Van de firma die 2 dekenleggers en 2 rugopzetters heeft gemaakt, is 'de rekening zoo verschrikkelijk hoog' dat men besluit te

vragen 'of hier geen abuis is geweest'.

Alweer: afscheiden of niet?

Op 4 mei 1904 zal de 3e Algemene Vergadering, geheel conform het Reglement, 'aan het dorp' worden gehouden en wel in het kerkgebouw 'van de gereformeerde gemeente'.

Een oproep voor de Algemene Vergadering van de PV meldt het voorstel van een aantal afdelingen om voortaan in plaats van twee maal, éénmaal per jaar zo'n vergadering te houden. Dat zal stellig kosten besparen, want alle afdelingen dienen een afgevaardigde te sturen. Maar ziedaar, het zuinige Waddinxveen besluit tégen een dergelijk voorstel te stemmen en is dus vóór tweemaal per jaar een provinciale vergadering. Er wordt zelfs besloten dat de afgevaardigde van Waddinxveen hiervoor uit de kas f 4,= per keer zal mogen ontvangen. Moet er ook een dokter mee? de vergadering weet het niet, dus dan maar niet.

De reeds gemelde 'spreker van het hoofdbestuur' is nog niet in zicht, dus de brandende vraag: afscheiden of niet, blijft nog even rusten. Maar niet voor lang. Zeker de eerste drie bestuursvergaderingen moet telkens iemand zijn ei hierover kwijt. Het zit ze hoog, die 'afdracht' van f 87,80 voor 1905. De begroting is bijna f 600,=, maar dan moeten er nog wel wat leden bij komen. Bovendien moeten er ook nog artikelen worden vervangen, want het blijkt dat in dat ene beginjaar 14 magazijnartikelen 'geheel onbruikbaar' zijn geworden. En dat kost ook geld!

Baden en zwemmen! Maar toch zuinig aan doen, bv. door... Afscheiden!

Gelukkig heeft het bestuur alweer zeer grote plannen. Het houdt niet op! Dit keer gaat het om een 'op te rigten bad- en zweminrichting, in de Putte of het kanaal'.

Het blijkt op 11-11-1904 dat het 'Hoofdbestuur' compleet maling heeft aan de zuinigheid gepaard gaande met afscheidingsdrift van de afdelingen. De afdracht

wordt verhoogd tot 20% van het contributiebedrag, voor Waddinxveen wordt het kwartje dus nu 30 ct. Gelukkig voegt het Hoofdbestuur een lijstje bij van de voordelen die de afdelingen genieten van het aangesloten zijn bij de PV, zoals vacatiekolonies, materiaal, verpleegster, bemiddeling bij aanvraag, subsidie van de overheid (en bij dit laatste wordt vermeld dat de PV voor de afdeling Boskoop maar eventjes f 150,= heeft losgekregen). Verder krijgt men alle steun bij het organiseren van cursussen, bijv. EHBO, enz. Maar voor 49 van de 54 aanwezigen op deze vergadering is het allemaal boter aan de gal gesmeerd. Af scheiden en anders niets!

Nieuwbouw in zicht?

Bij afscheiding wordt er een afdracht van om en nabij f 160,= bespaard. Het bestuur legt f 100,= opzij voor een 'te bouwen magazijn plus woning' en nog een ander bedrag voor 'schoolvoeding en -kleeren', en voor 'hulpkisten (een soort EHBO-kisten) voor werkplaatsen en scholen'.

De afscheiding toch echt een feit en een nieuwe Naam

Om de 'afscheiding' goed af te werken wordt er 3 weken later alweer een Algemene Vergadering gehouden. De vereniging moet namelijk een naam hebben. En nu komt de naam die nog lang zal gelden ter tafel n.l. 'Ziekenzorg'. Doelen: 'verbeterde ziekenverpleging, hulp bij zieken en wederzijdse hulp'. Je zou zeggen, dat dat elkaar toch overlapt.

Besloten wordt het kasgeld te 'beleggen op de Rijkspostspaarbank'. Ook moet het reglement nog verder worden herzien. De vergadering meent dat verstrekken van de reeds genoemde 'schoolvoeding en -kleeren' nooit de bedoeling van de vereniging is geweest, maar och, het staat wel aardig in de Statuten, dus laat maar staan.

Op de vergadering van 22-3-1905 wordt definitief vastgesteld dat de naam zal zijn 'Ziekenzorg'.

Een mijlpaal is bereikt, maar nu de gemeente nog, zo besluit de vergadering, want die moet nu toch eindelijk eens voor een drinkwaterleiding zorgen.

'Het Groene Kruis' is dus nu 'Ziekenzorg' geworden. En dat levert ook amu sante verhalen op. Ik hoop daarover graag te zijner tijd nog eens meer te vertellen.

VIJFTIG JAAR BEVRIJD

J. Radstaat

Nu het feestgedruis van de herdenkingen van vijftig jaar bevrijding na de Tweede Wereldoorlog verstomd is, is het leuk om eens bij een ander bevrijdingsfeest stil te staan. Ook in 1863 viert Nederland dat het vijftig jaar daarvoor bevrijd is van vreemde onderdrukking. In november 1813 wordt het Franse leger uit Nederland verdreven en de onafhankelijkheid van Nederland hersteld. In dezelfde maand, op 30 november, stapt de Prins van Oranje in Scheveningen aan wal. Twee dagen later wordt hij tot koning uitgeroepen. Vanaf dat moment is Nederland een koninkrijk.

In Waddinxveen valt de herdenking van 1863 in twee delen uiteen. Enerzijds wordt in Waddinxveen bijgedragen aan de oprichting van een nationaal monument, anderzijds is er een plaatselijk bevrijdingsfeest.

Het Nationaal Gedenkteken voor November 1813.

Onder voorzitterschap van Prins Frederik der Nederlanden, tweede zoon van Koning Willem I, is een hoofdcommissie 'tot oprigting van een Nationaal Gedenkteken voor November 1813 enz.' van start gegaan. Haar doel is het stichten van een Nationaal Gedenkteken waaraan een zo groot mogelijk deel van de natie zal moeten bijdragen. Dit Nationaal Gedenkteken zal op voorstel van ZKH uit drie delen bestaan:

- A. Een gedenknaald in Scheveningen
- B. Een monument in 's-Gravenhage
- C. Een Nationale Ambachtsschool in Amsterdam.

Op 28 februari 1863 stuurt de hoofdcommissie aan burgemeester G.W.C. van Dort Kroon van Noord- en Zuid Waddinxveen een verzoek om namen van ingezetenen te noemen die voorgedragen zullen worden ter benoeming in een

plaatselijke commissie. Onder de 19 namen die burgemeester Van Dort Kroon op 20 juli voorstelt aan de hoofdcommissie zijn, behalve die van hemzelf ook de namen van de dominees van Noord- en Zuid Waddinxveen en bekende Waddinxveense namen als J. van der Breggen Az., P. Herfst, C. van der Loo, A.N. Molenaar en K. van der Torren Kz. Alle voorgedragen worden benoemd en Van Dort Kroon wordt gevraagd als voorzitter op te treden. Het is de bedoeling dat de plaatselijke commissies zelf de wijze van inzameling ter plekke regelen en dat het ingezamelde geld regelmatig aan de hoofdcommissie in Den Haag wordt overgedragen.

Als beloning voor hun inspanningen zullen de namen van de leden van de plaatselijke commissies worden opgetekend in een 'Pracht-Album' dat aan ZM de Koning zal worden overhandigd. Bovendien krijgen de plaatselijke commissies inspraak in de voorstellen en de uitvoering van de plannen. Ook worden ze uitgenodigd voor de eerste-steenlegging van het monument en voor de onthulingsfeesten.

De plaatselijke commissie van Waddinxveen spreekt zich al op haar eerste vergadering op 17 augustus 1863 uit tegen onderdeel C van de plannen. Zij ziet het verband tussen een Nationale Ambachtsschool en een Nationaal Gedenkteken voor November 1813 niet. Dit onderdeel van de plannen zal door geldgebrek en te weinig steun in den lande dan ook niet uitgevoerd worden.

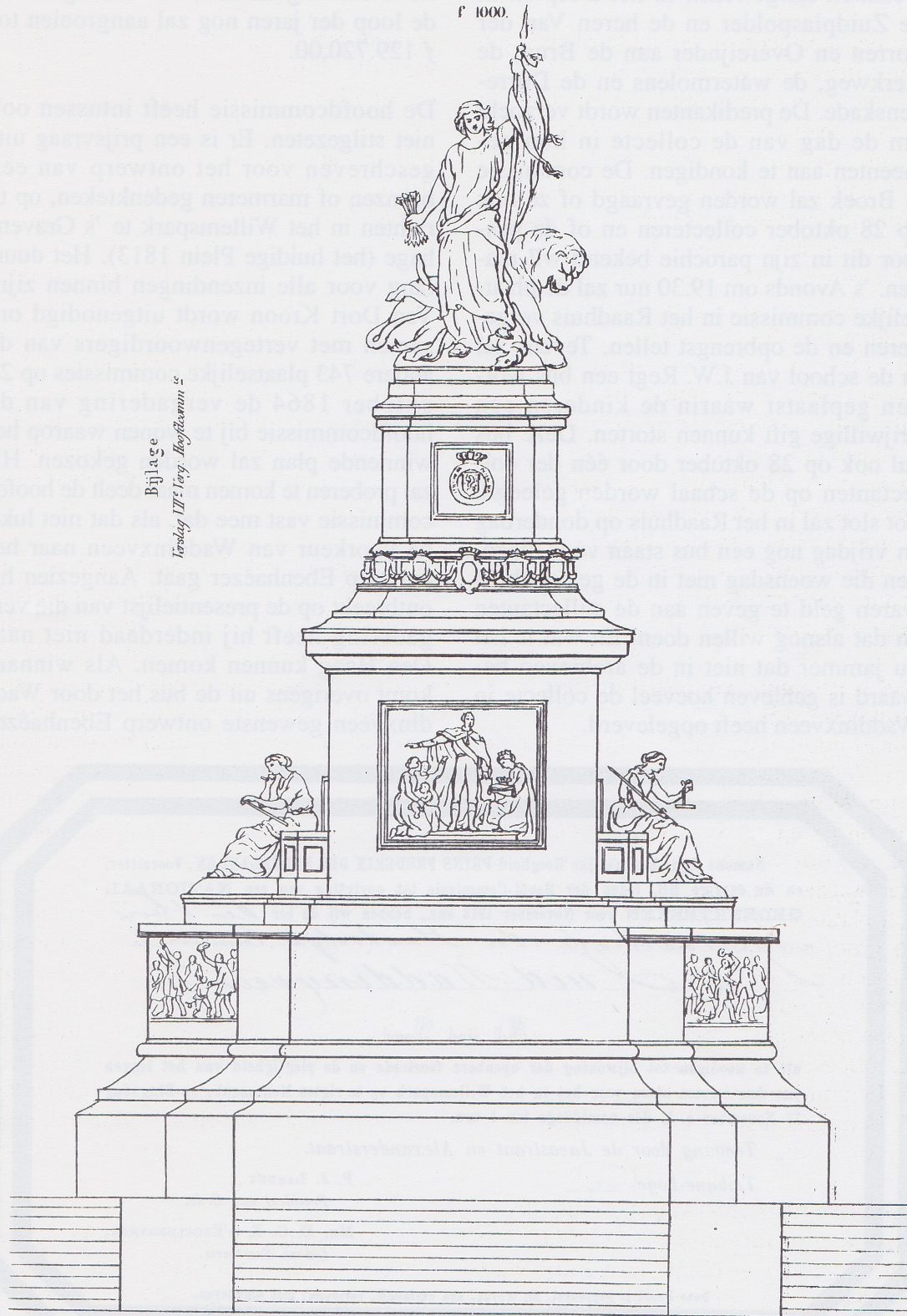
De inzameling van geld voor de oprichting van een Nationaal Gedenkteken wordt in Waddinxveen als volgt ter hand genomen. Woensdag 28 oktober wordt met een open schaal langs de huizen

N° 23. EBENHAEZER.

Zie Bl. 17 van het Verslag

bekroond met den eersten prijs

f 1000.

Bijlage
Verslag IIIe Verz. Hoofdeling II

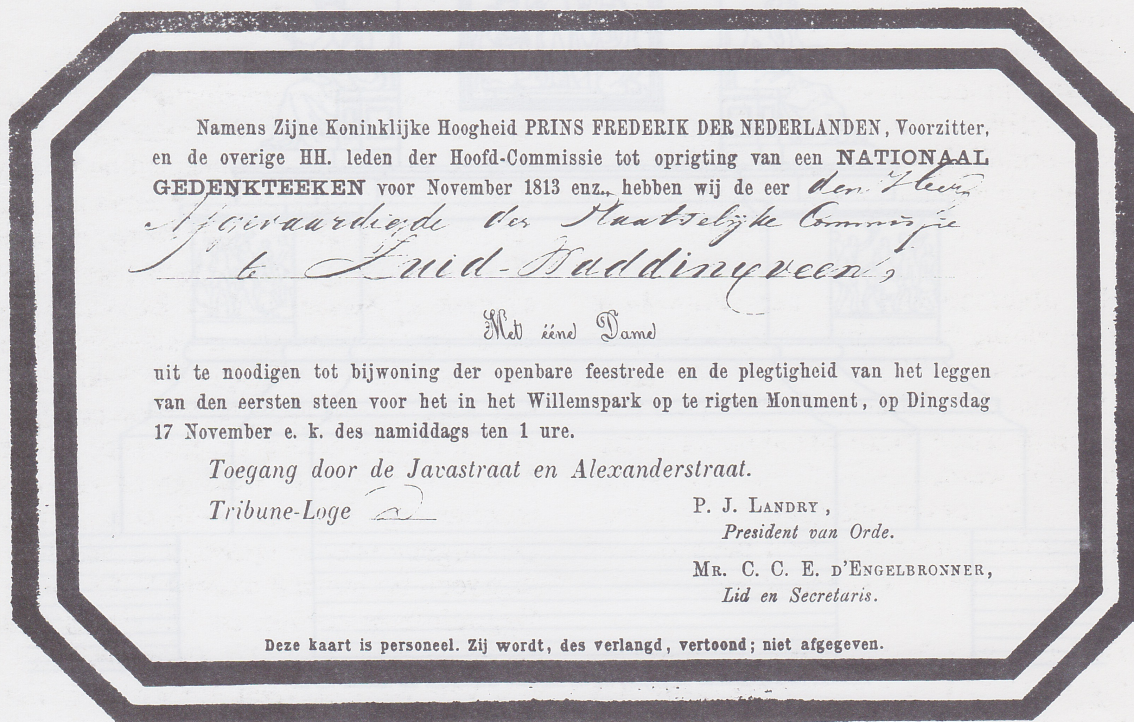
Eigenaam der Hoofdeling II tot oprigting van een Nationaal Gedenkteeken voor November 1863 enz.

Gedeponceerd.

gecollecteerd. Door loting worden de heren Van der Loo en Van der Haak als collectanten aangewezen in het Dorp en in de Zuidplaspolder en de heren Van der Torren en Overeijnder aan de Brug, de Kerkweg, de watermolens en de Dorrenskade. De predikanten wordt verzocht om de dag van de collecte in hun gemeenten aan te kondigen. De commissie te Broek zal worden gevraagd of ze ook op 28 oktober collecteren en of de pastoor dit in zijn parochie bekend wil maken. 's Avonds om 19.30 uur zal de plaatselijke commissie in het Raadhuis vergaderen en de opbrengst tellen. Tevens zal in de school van J.W. Regt een bus worden geplaatst waarin de kinderen een vrijwillige gift kunnen storten. Deze bus zal ook op 28 oktober door één der collectanten op de schaal worden gelegd. Tot slot zal in het Raadhuis op donderdag en vrijdag nog een bus staan voor diegenen die woensdag niet in de gelegenheid waren geld te geven aan de collectanten en dat alsnog willen doen. En wat is het nu jammer dat niet in de archieven bewaard is gebleven hoeveel de collecte in Waddinxveen heeft opgeleverd.

Wel weten we dat op 16 november 1863 in totaal f 94.181,15 bij de hoofdcommissie is binnengekomen, een bedrag dat in de loop der jaren nog zal aangroeien tot f 129.720,00.

De hoofdcommissie heeft intussen ook niet stilgezeten. Er is een prijsvraag uitgeschreven voor het ontwerp van een bronzen of marmeren gedenkteken, op te richten in het Willemspark te 's Gravenhage (het huidige Plein 1813). Het duurt lang voor alle inzendingen binnen zijn. Van Dort Kroon wordt uitgenodigd om samen met vertegenwoordigers van de andere 743 plaatselijke commissies op 27 oktober 1864 de vergadering van de hoofdcommissie bij te wonen waarop het winnende plan zal worden gekozen. Hij zal proberen te komen maar deelt de hoofdcommissie vast mee dat, als dat niet lukt, de voorkeur van Waddinxveen naar het ontwerp Ebenhaëzer gaat. Aangezien hij ontbreekt op de presentielijst van die vergadering heeft hij inderdaad niet naar Den Haag kunnen komen. Als winnaar komt overigens uit de bus het door Waddinxveen gewenste ontwerp Ebenhaëzer

Deze kaart is personeel. Zij wordt des verlangd, vertoond; niet afgegeven.

van W.C. van der Waayen Pietersen, gemeente-architect van 's Gravenhage, en J.P. Koelman, onderwijzer aan de Koninklijke Academie van schoone kunsten en technische wetenschappen eveneens te 's Gravenhage. De definitieve uitvoering van het monument in het Willemspark laat nog lang op zich wachten. Pas op 17 november 1869, precies zes jaar na de eerste-steenlegging in het Willemspark, waarvoor een afgevaardigde van de plaatselijke commissie te Waddinxveen een uitnodiging ontving (zie illustratie), wordt het monument onthuld. De kosten: f 110.000,=.

Het plaatsen van een gedenknaald te Scheveningen, zo dicht mogelijk bij de plaats waar Willem I op 30 november 1813 aan wal is gestapt, heeft minder voeten in de aarde. Deze kan al op 24 augustus 1865 worden onthuld. Van Dort Kroon krijgt voor dit onthullingsfeest een uitnodiging (zie illustratie). Niet bekend is of hij hiervan gebruik gemaakt heeft.

De leden van de plaatselijke commissies die in 1869 nog steeds werkzaam zijn voor de commissie ontvangen van Prins

Frederik een herdenkingspenning. In Waddinxveen komen zes leden hiervoor in aanmerking. Omgekeerd krijgt ook Prins Frederik een aandenken aangeboden van de plaatselijke commissies. De Waddinxveense commissie draagt hieraan f 30,50 bij (zie illustratie). Hiermee is haar taak beëindigd.

Het Waddinxveense novemberfeest

Al in haar eerste vergadering van 17 november 1863 spreekt de plaatselijke commissie ook over de mogelijkheid een volksfeest te organiseren bestaande uit 'eene illuminatie aan het Dorp, en een dito aan de Brug, beide opgeluisterd door muziek afgewisseld door Bengaals en ander vuurwerk en voorts volksvermaken als ringrijden en zaklopen'. Fraaie plannen waarvan waarschijnlijk niets is uitgevoerd. In een latere vergadering wordt besloten eerst af te wachten of van gemeentewege iets georganiseerd wordt. De burgemeester en wethouders van Waddinxveen besluiten 8 oktober 1863 dat de financiële bezwaren en het risico van slecht weer te groot zijn. De gemeenteraden van Waddinxveen vinden weer dat het organiseren van volksfeesten aan het

Waddinxveen

Ontvangen van de Heer *J. W. C. van Dorp Kroon de Noord*
en Zuid-Waddinxveen
 Voorzitter der PLAATSELIJKE COMMISSIE voor de Oprigting van een Nationaal
 Gedenkteeken voor November 1813, enz.

de Som van ~~Dertig Gulden vyftig Cents~~

als toegezegde bijdrage voor het aandenken, aan te bieden aan Z. K. H. Prins FREDERIK der
 Nederlanden, volgens Circulaire, d.d. 30 November 1869.

AMSTERDAM, *Januarij 1870.*

Namens de Afgevaardigden van de PLAATSELIJKE COMMISSIËN
 te Amsterdam, 's Gravenhage en Rotterdam,

H. Beaufort
 PENNINGMEESTER.

L. OEFFEN & CO
 6155
 GOUDA.

Zegge f ~~30.50~~ 99/

ASSOCIATIE CASSA
 AMSTERDAM.

particulier initiatief moet worden overgelaten en zo is de cirkel rond. De raden stemmen wel in met het idee van burgemeester en wethouders om ter gelegenheid van de novemberfeesten de armen extra te tracteren, een en ander in overleg met het Burgerlijk Armbestuur. De gemeenteraad wordt 27 november bedankt door de Armmeesters, mede namens de armen, die dankzij deze beschikking extra brood en vlees ontvangen hebben.

De viering van een schoolfeest komt beter van de grond dankzij het initiatief van hoofdonderwijzer J.W. Regt. Hij stuurt de gemeente Zuid-Waddinxveen op 5 oktober het volgende voorstel:

1. 's Daags vóór of ná de feestviering in Gouda zal het schoolfeest plaatshebben.
2. De kinderen zullen bij die gelegenheid van oranje strikken of kokarden voorzien worden en de school georneerd (versierd) zijn.
3. De onderwijzer zal ten aanhoore van het plaatselijk bestuur en de schoolcommissie een aanspraak of redevoe-

ring doen afgewisseld door toepasselijke feestliederen der jeugd.

4. De kinderen zullen feestelijk onthaald worden op chocolade en krentebrood.
5. Daarna zullen de kinderen onder geleide der onderwijzers eenen omgang door de gemeente doen en voor het raadhuis feestliederen aanheffen.
6. Het feest wordt gevolgd door eenige dagen vacantie.

Dit plan wordt enthousiast ontvangen, hoewel er een paar kleine kanttekeningen zijn. Zo vindt de gemeenteraad van Zuid-Waddinxveen dat de wandeling door de gemeente zo kort mogelijk moet zijn met het oog op de laagste klassen. En kan de feestrede niet gehouden worden in het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente, als dat tenminste niet stuit op bezwaren van rooms-katholieke zijde? De plaatselijke schoolcommissie is van mening dat er geen feestliederen voor het raadhuis gezongen moeten worden. Een verkoudheid is wel het minste dat de kinderen op zullen lopen als ze, verhit door de wandeling, de traktatie en de opge-

Feest-Zangen,

GEZONGEN DOOR DE SCHOOLJEUGD VAN

WADDINXVEEN EN BROEK,

bij gelegenheid der Herinnering van Neêrlands Vijftig-
jarige Onafhankelijkheid, 16 November 1863.

HET NOVEMBERFEEST 1863.

Wijze: *Te voet.*

Hoezee! wij zijn verheugd van geest,
Hoezee! hoezee! hoezee!
Heel Neêrland viert een jubelfeest,
Hoezee! hoezee! hoezee!
Ons vrij en roemrijk volksbestaan,
Ving, na een reeks van wakkre daân,
Voor vijftig jaar weêr aan.
Hoezee! hoezee! wij jublen mêe!
Ja, ja! ja, ja! ja, ja! Victoria!

Der vreemden dwang en heerschappij,
Hoezee! hoezee! hoezee!
Te duur gekocht, verwierpen wij,
Hoezee! hoezee! hoezee!
't Oranje boven, lang gesmoord,
Nu luid herhaald van oord tot oord,
Riep de oude geestdrift voort.
Hoezee! enz.

Vorst Willem stapte aan 't Haagsche strand,
Hoezee! hoezee! hoezee!
Als lieveling van Nederland,
Hoezee! hoezee! hoezee!
Door wijze staatsliên voortgelicht,
Heeft hij in 't moeilijk tijdsgewricht
Ons staatsgebouw gesticht.
Hoezee, enz.

wonden sfeer, stil gaan staan om te zingen. Aan de kinderen moet ook een werkje van Van der Palm over de gebeurtenissen in 1813 of een herdenkingsplaat worden gegeven. En zou het niet leuk zijn als elke schoolklas twee oranje vlaggetjes krijgt? De totale kosten zullen dan wel oplopen tot f 100,= maar dat is geen bezwaar. Elke gemeenteraad draagt zijn steentje bij: Noord-Waddinxveen f 38,=, Zuid-Waddinxveen f 37,= en Broek f 25,=. Verder adviseert de schoolcommissie om het feest te laten plaatsvinden op 16 november, omdat de 17e een algemene dankdag zal zijn en de 18e het feest in Gouda zal plaatsvinden. De extra vakantie kan dan duren van vrijdag vóór tot en met de woensdag na de schoolfeestviering. Het schoollokaal kan dan tijdig worden opgeruimd en versierd en de onderwijzers en de kinderen zullen in staat zijn de overige feestelijkheden bij te wonen. De uitvoering van de plannen wil de schoolcommissie graag verzorgen.

Op 10 november wordt de burgemeester van Zuid-Waddinxveen op de hoogte gesteld van het laatste nieuws over het schoolfeest. Het zal beginnen 's morgens om half tien op school, gevolgd door een feestelijke optocht van de kinderen naar de Hervormde Kerk. Het programma in de kerk wordt nog opgeluisterd door een zanguitvoering van enige ingezetenen en een orgelconcert. De burgemeester van Zuid-Waddinxveen en Broek en de leden van de drie gemeenteraden worden uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. Hopelijk hebben zij genoten van bijgaand feestlied (zie illustratie), waarvan de eerste twee strofen ook nog wel zeer toepasselijk zijn in 1995.

Bronnen:

Streekarchief Hollands Midden:
Oud Archief Waddinxveen, nrs. 553,
776, 785, 808, 834, 839 en 1621.

EEN REISJE MET DE VOLHARDING

C. Verlooiij

In 1852 werd de Leidse stoombootmaatschappij 'De Volharding' opgericht. Deze maatschappij verzorgde tot 1 maart 1931 een bootdienst van Leiden-Amsterdam-Gouda en Amsterdam-Aalsmeer. Ten tijde dat H.J. van Nouhuijs directeur was, werd een boekje uitgebracht, gedrukt door de stoomdrukkerij van Batteljee & Terpstra te Leiden. In dit boekje beschrijft een journalist de reis van 'De Volharding' en de dorpen en steden die aangedaan werden. Het was bedoeld als reclame voor de bootdienst en voor bedrijven in de halteplaatsen en is omstreeks 1900 uitgebracht. Uiteraard kwam de journalist in Waddinxveen en schreef het volgende:

NAAMS-OORSPRONG WADDINGSVEEN

Van Waddingsveen, hetwelk meestal bekend is onder den naam Wensveen, menen wij dat afdaald van de gelegenheid der gronden, Wadden; dit woord zegt in

onze landtaal losse moerassige gronden, door welke men heen kan waden.

Wat het woord Veenen beduidt, weet bijna iedereen; nu is Veen en Wadden te zamen gevoegt, en uit beide deze woorden, het woord Waddingsveen afgelegd, zoodat den Naams-Oorsprong alzoo duidelijk genoeg bekend is.

Het is het eerste groote plaatsje tusschen Boskoop en Gouda, en willen wij daar even vertoeven om te zien wat daar alzoo omgaat.

Vlak voor den aanlegplaats te Waddingsveen bevindt zich het stations-koffiehuis van G. Kwaak, Agent der stoombooten. Het glas bier 't welk ik daar gebruikte, beviel mij zoo wel, dat ik hem afvroeg van wien hij zijn bier betrok. "De Rotterdamsche bierbrouwerij is mijne leverancier," zoo antwoordde hij. De Heer Kwaak heeft eene ruime gelegenheid, een goed loopend biljart en is een specialiteit in bierbottelen.

G. Kwaak, Waddingsveen.

Agent der Stoombooten.

CAFE BILJART,

Specialiteit Bierbottelarij

Rotterdamsch Heineken's Bier.

A. van Eeuwien.

Handel in Kruideniers- en Grutterswaren.

Schrijfbehoeften, Galanterieën, enz.

TABAK EN SIGAREN.

WADDINGSVEEN.

Gelrs. de Ruuij.

SCHAATSSENFABRIKANTEN.

Handel in- en Reparateurs van alle soorten
RIJWIELEN.

Zondags gesloten.

WADDINGSVEEN.

H. D. v. d. WEERDT.

Brood-, Koek- en Banketbakkerij.

Specialiteit Tafel- of Ontbijtbeschuit,
Waddingsveen.

F. J. MODDERKOLK en H. DIJS.

Waddingsveen.

Fabrikanten van Eiken en Pitch-pin Slaapkamer
Ameublementen.

Specialiteit in Trapleeren en Huishoudelijke Artikelen.

H. Kempkes,

Lakkeert en polijst Ratchels, Fietsen, enz.

Waddingsveen.

Pieter Broer.

Suikerballen-Fabriek,
Waddingsveen.

J. & G. Alblas.

Waddinxveen,

Houthandel. Stoomzagerij en Schaverij.

FABRIKANTEN VAN

Houtwol en Hoeklatten.

Bevelen zich aan voor de levering van:

Grenen, Duren, Eiken, Amerik.

Grenen en verdere Houtsoorten,

tegen sterk Concurrerende Prijzen.

Voor pakkistenhout worden platen op alle breedten
en dikten gezaagd.

Zoals het meermalen met potlooden gaat, men verliest ze gemakkelijk. En daar deze voor ons vak onmisbaar zijn, was ik gelukkig gemoeg mij nog te kunnen voorzien in den winkel van A. van Eeuwen welke rijk gesorteerd was in al wat schrijfbehoeften betreft. Zijne sigaren bevielen mij uitstekend, terwijl mijne oogen zich verlustigden in eene fraaie étalage galanterieën.

Gebr. de Rooij de algemeen bekende Schaatsensmeden, welke op de Scheveningsche tentoonstelling met den gouden medaille werden bekroond en reparateurs van vélocipèdes zijn; houden zich nog aan de oude beginselen, 6 dagen arbeiden en den 7en rusten. Zondags, zonder uitzondering gesloten.

Mijn koffiemaal nog niet genuttigd hebbende begaf ik mij in de winkel van den Heer H.D. v.d. Weerdt welke een specialiteit is in tafel- en ontbijtbeschuit en mij ten sterkste werd aanbevolen. Deze aanbeveling durf ik gerust door te zetten.

Wat een leven kwam mij tegen van uit

eene groote werkplaats! Daar ik gaarne bedrijvigheid zie, en omrede ik iets meer van Waddinxveen wilde kennen, trad ik binnen. De Heeren Modderkolk en Dijs legden mij een en ander uit, zoodat dit den lezers ten beste kan worden gegeven. Werkende met circa 25 man welke winter en zomer doorarbeiden, fabriceeren zij Eiken- en Pitch-pine slaapkamer-Ameublementen. Zij zijn op het gebied van trapleeren eene specialiteit en leveren ook alle huishoudelijke artikelen.

Nevens de zaak van Modderkolk en Dijs bevindt zich een lakkerij. De welbekende firma H. Kempkes is eene specialiteit op het gebied van lakken van kachels en fietsen en werd mij door een ieder aanbevolen, zijne inrichting stond dan ook vol met een en ander.

Wat men niet weet kan men nog altijd door met te vragen leeren kennen. Zoo was het met mij gesteld op 't gebied van suikerballemakerij. Pieter Broer een der grootste op dat gebied stelde mij in de gelegenheid en gaf mij de noodige in-

lichtingen. Bastaard, suiker en honing zijn de bestanddeelen, doch er zijn zoo-veel verschillende soorten te veel om daar op door te gaan. Dit mengsel wordt gekookt en uitgegoten op een stalen blad van circa 8 c.M. dikte gelegd, waarop aan de zijde losse linialen liggen ter dikte der balletjes. Het stolt spoedig, wordt dan met een rol met cirkelmessen gesneden en 3200 balletjes zijn vervaardigd.

Het is wel der moeite waard om, wanneer men te Waddingsveen is een bezoek te brengen aan de houtzagerij van den Heer J.G. Alblas. Steeds zijn daar 2 groote zaagramen in werking, een snelzaagram, 2 lintzagen, 4 cirkelzagen met conische zagen, 2 schaafmachines en een houtwol-machine. Het is verbazend zoo dun en glad het hout aldaar kan gezaagd worden. Met conische zagen kan het hout tot 28 c.M. breedte op 2 m.M. dikte prachtig glad worden gezaagd.

Nawoord redactie

De meeste van de hierboven beschreven bedrijven bestaan niet meer. In het pand waar eens het koffie-stationshuis van Kwaak was, is nu uitzendbureau Dactylo gevestigd. In de winkel van Van Eeuwen vindt men nu de pizzeria Tarantella (Zuidkade). De smederij van de Gebrs. De Rooij wordt op dezelfde locatie voortgezet door J. Roskam aan de Kerkweg (in goed Waddinxveens 'het onderlaagie'). De meubelfabriek van Modderkolk & Dijs bestaat niet meer en stond op de plaats waar nu de Heuvelhof is. De houtzagerij van J. & G. Alblas is nog steeds op dezelfde plaats aan de Zuidkade te vinden.

Verhalen uit 't Rechthuis

Wat kon het koud zijn in het Rechthuis op de hoek van de Dorpstraat en de Kerkweg als het fel winterde. Door gaten en kieren van ramen en balkondeuren en uit het diepe trapgat woei de vrieswind ongehinderd binnen. De huiskamer, die zich op de eerste verdieping van het eeuwenoude pand bevond, was er nauwelijks tegen te wapenen. In de andere vertrekken heerste een Siberische vorst. Overall in vensterbanken en op plinten lagen opgerolde lappen, voorlopers van de tochtstrip. Bij oosterstorm leken zelfs de muren poreus te zijn. 'Nu is het kruikenweer', zei dan m'n kostjuffrouw Apolonia kordaat. En als ik in zo'n poolnacht na gedane arbeid m'n voeten tussen de ijkoude lakens van m'n bedsteetje schoof, belandden ze al gauw in een soort vuuroven om daar te stuiten op de gebreide ombouw van het heet-tinnen warmmakertje; verrukkelijk was dat, ja zo verrukkelijk dat je er kippevel van kreeg. In een hoek van de woonkamer brandde extra hard en dus roodgloeiend de kachel. Aan een houten rekje eromheen walmdde het wasgoed-van-de-dag. Teneinde alle energie te benutten stond op het salamandertje voortdurend een ketel water te zingen. Het waren de dagen van de warme chocolademelk. Het genoeg van kokende chocolademelk-dranken bij een gloeiendhete kachel op een ijskoude winteravond werd nog verhoogd als buurman Binnenkade kwam buurten en bij het slorpen van de chocolade en het smikkelen van de lange vingers op gloedvolle wijze één van zijn oude vertelsels voordroeg.

'En dan nu een verhaal dat mijn grootvader van zijn grootvader heeft gehoord', zo kon hij aanvangen. Voor mij hetzelfde als 'Er was eens...' Terwille van de authenticiteit voegde hij er onmiddellijk aan toe: 'Allemaal Waddinxveners, die

grootvaders, dus...' 'Waar gebeurd', vulde ik in gedachten aan. Cornelis Binnenkade stamde uit 1875 of daaromtrent, dus die verhalen van grootvader op grootvader moesten beslist in het begin van de vorige eeuw zijn geschied; als ze al geschied waren, want Kees was jarenlang barbier en kleermaker geweest en zat dus vol met jarenlange klantenverhalen.

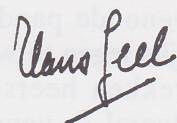
'In de tijd van de grootvader van mijn grootvader, toen Waddinxveen nog heel klein was, had je op het dorp de kerk aan de Kerkstraat in de Kerkbuurt en bij de klapbrug over de Gouwe een paar huizen met een herberg. Tussen de twee gehuchten liep een smal en slibberig pad, de Kerkweg. Links en rechts was water, plassen ontstaan door het afgraven van de veengrond. Twee vrienden - turfsteekers - kregen op een stormachtige donkere winteravond ruzie om een meisje. 't Liep zo hoog, dat de één de ander neersloeg, diens lantaarn meenam en alleen verder trok naar 'Het wapen van Bloemendaal', een herberg bij de brug. Na een flink aantal brandwijntjes herinnerde hij zich flauw, wat hij die avond had aangericht en kreeg bloed voor 't hart. Hij haastte zich terug de Kerkweg op, richting oude dorp. Maar de storm was aangewakkerd tot orkaankracht en sloeg het water van de plassen langs de Kerkweg over het smalle dijkachtige pad. Eigenlijk was er van een weg geen sprake meer, het was meer een doorwaadbare plaats, waar je voetje voor voetje de grond aftastend overheen moest gaan. De

vriend, half in het water liggend, werd na een paar keer heen en weer lopen gevonden. Maar waar was het oude dorp en waar was de brug? Beneveld door de brandewijn, blind door de aardeduisternis was de man de richting kwijt en als de torenklok van de kerk van Waddinxveen, aan de Kerkstraat bij het kerkhof, niet z'n urenslag had laten horen, had de man met z'n hevig bloedende vriend op de schouder voorlopig de weg naar de dokter aan de Dorpstraat niet gevonden'

't Is een wonder', zuchtte tante Ploon met rode konen van de warmte, de chocolademelk en het ingespannen luisteren.

'Het is zeker een wonder', zei buurman plechtig, 'en een passend wonder voor Waddinxveen. Dat zo'n ruwe kinkel z'n ruzie bijlegt en in de doorwaadbare plaats - want dat is de betekenis van het woord 'wadde' in de naam Waddinxveen - op zoek gaat naar z'n maat om hem te helpen, vind ik zelfs een godswonder...'

Iedereen zweeg nu in alle talen. Voor mij, de onderwijzer in het gezelschap, was er zo maar opeens een kerstverhaal voor school geboren.

VAN HET BESTUUR

Volgend jaar worden er 4 lezingen gehouden en wel op de volgende data:

27 februari, 7 mei (jaarvergadering), 10 september en 12 november.

In juni volgend jaar zal er een excursie plaatsvinden, waarheen is nog niet bekend.

Dankzij een gift van f 100,- kon het HGW een tweetal prikstokken aanschaffen voor het doen van bodemonderzoek.

Van het 4/5 mei-comité ontvingen wij een videoband van de dodenherdenking en het bevrijdingsfeest. Tevens een prachtig fotoboek en een bedrag van f 2000,-.

De gulle gevers zeggen wij hartelijk dank!

DORPSGENOTEN

In het vorige kwartaalblad plaatsten wij een foto van leerlingen en onderwijzend personeel van de St. Jozefschool.

Dankzij dhr. Wesseling en zijn echtgenote mw. Wesseling-Gerts, die zelf op de foto staan, kennen wij alle namen.

1e rij:

Wes Bunnik; Co Gerts; Co Bosman; Thijs Bunnik; Corrie Dongelmans; Arie Boekhorst en Jan Droog.

2e rij:

To Captein; Corrie Doeleman; Truus Boere; Rie Gerts; Annie van Ardenne; Riet Heemskerk; Bets Boekhorst; Sjaan Berkesteijn; Jan Heemskerk; Kees Doeleman en Henk Bresser.

3e rij:

Catrien Captein; Annie Compeer; Gre Dongelmans; Rie Boekhorst; To Gerts; Emma de Heer; Ans Boere; Rie Bresser; To de Heer; Corrie de Heer; Nel Gerts en Anna Gerts.

4e rij:

Jan van Ardenne; Jo Dongelmans; Niek Droog; Jan Compeer; Gerard Doeleman; Antoon van Ardenne; Gerrit Belt; Co Doeleman en Adriaan Everdink.

5e rij:

Jan Captein en Jan Broekhorst.

Voor de volgende foto gaan we wat verder terug in de tijd. Het is een schoolfoto van de Sluisjesschool gedateerd 19 juli 1904 met de leerkracht Slothouber. Juist door de ouderdom van deze opname zal het moeilijk zijn de namen van de leerlingen te achterhalen.

Het origineel is door de gemeente Waddinxveen aan het HGW geschonken. Het formaat is 15 x 11 cm en gemaakt door 'B. de Jong Photograaf. Breda'.

Reacties graag aan het secretariaat.

T.F. Buitendijk
Zuidkade 176
2741 JJ Waddinxveen

